

منافقان و عدم انسجام اجتماعی

مریم جواهر فروش زاده

کارشناسی ارشد گروه الهیات، گرایش علوم قرآن و حدیث، دانشگاه پیام نور واحد مهریز، یزد، ایران

چکیده

نفاق، پدیده‌ای است که در همه جوامع قابل پیگیری است. یکی از این عرصه‌ها، عرصه نظری مباحث نفاق است در این زمینه، بررسی عوامل ظهور نفاق شایسته پژوهش است. بی‌تردید، طرح این‌گونه مباحث از منظر دینی می‌تواند به تحکیم مبانی نظری مطالعات انقلاب اسلامی بینجامد. نفاق در صدر اسلام پدیده‌ای است که از نگاه بسیاری، معلول «ترس» و از دید برخی دیگر، معلول عوامل متعددی چون طمع، ترس، تعصب، اخلال و ایجاد انحراف در برنامه انبیاست. لازمه این اختلاف آن است که در دیدگاه نخست، پیدایش نفاق، محدود به مدینه می‌شود، ولی در دیدگاه دوم، وقوع آن در مکه پیش از هجرت نیز قابل فرض و اثبات است. تدبّر در آیات مربوط به منافقان، مؤید دیدگاه اخیر است؛ و در یک نگاه کلی در تمام جوامعی که عده‌ای منفعت طلب خواهان رسیدن به خواسته‌های خویش هستند قابل بررسی است.

واژه‌های کلیدی: پیدایش نفاق، منافقان، آیات مکی و مدنی، نفاق پیش از هجرت، انقلاب اسلامی، جریان نفاق.

مطالعات ادبیات، عرفان و فلسفه

دوره ۴، شماره ۲، بهار ۱۳۹۷، صفحات ۱۷-۲۵